

Rigsdagstidende.

1851. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 408.

Anden Session.

104de Møde.

Torsdagen den 6te Marts.

(Fortfat).

Monrad (fortfat): Den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 5te District (David) har først fremhævet en, som han meente, historisk Uuøslagtighed. Jeg maa indrømme, at mine Udtryk maaskee ikke vare saa fuldstændige og nøie begrundede, som de burde være; det er meget vanskeligt, naar man skal omfatte flere Aarhundreder, at passe paa, at man faaer Alt med. Jeg har slet ikke benægtet, at der før Absolutismen var mange og store Privilegier, men jeg vil dog ogsaa fremhæve, at Absolutismen har tilintetgjort mange Privilegier, navnlig og især positive Rettigheder og Forrettigheder. Det staaer fast, og at man kun behøver at efterslaae nogle ganske faa Sider af det Bind af Forordningerne, hvori Kongeloven staaer, for at finde et afgjørende Bevis for, at Absolutismen har støttet sig til Privilegier; De finde Friherrens og Grevernes Privilegier ikke mange Sider fra selve Kongeloven. Jeg siger altsaa, at man vil finde, at Absolutismen intetsteds har formaaet at gennemføre Ligheden; der har været gjort mange Forsøg derpaa; den har til mange Tider stillet sig paa Folkets Side ligeoverfor Privilegierne, men den har ikke nogetsteds gennemført Ligheden; det Hverv har den ikke fuldbyudet. Den har forberedt Detigen dertil, det indrømmer og sauder jeg; det vilde være ubilligt, at miskjende de mange og store Goder, som Absolutismen har frembragt, navnlig i vort Fædreland, det være langt fra mig, at miskjende det eller at miskjende den hele Fortid, der ligger bag ved os. Den ærede Rigsdagsmand har meent, at man skulde blive staaende ved Frivillighedens Vej; ja, det

er det store Spørgsmaal, om det er nødvendigt at have saadanne Tvangsbestemmelser. Jeg maa tiltræde den ærede Rigsdagsmands Bemærkninger, forsaavidt han yttrede, at Sædvænen, eller det, han kaldte Sædvænsretten, er begrundet i en billig og mild Tænkemaade hos Gudseierne; jeg troer, at det er saa, jeg troer, at det er en Tænkemaade, som ikke findes alene hos dem, men som er begrundet i hele Nationens Charakter. Derimod maa jeg paa det Bestemteste modsig ham, naar han kalder Fæsteforholdet en Fattigforsørgelse; jeg troer virkelig, at det er en aldeles urigtig Opfattelse af dette Forhold. Er det en Fattigforsørgelse for de store Gudseiere, naar vi sige, at Capitalisterne kun maae tage 4 pCt. Rente af deres Capitaler, naar de sætte dem ud. Er det en Fattigforsørgelse for Kjøbstæderne, naar der er givet dem visse Privilegier og Forrettigheder? Er det en Fattigforsørgelse for vore store Kjøbmænd, naar vi opmuntre dem til at handle paa de oversøiske Lande? Bliver ikke paa den Maade enhver Indretning, som træffes i en heel Samfundsklasses Lærv, en Fattigforsørgelse? Jeg kan paa ingen Maade tiltræde denne Anskuelse. Man har ved Fæsteforholdet fremmet et stort og vigtigt Forhold, nemlig de mindre Agerbrugeres Lærv; men, sandelig! ikke alt det, man gjør, for at fremme en Samfundsklasses Lærv, kan man stemple som Fattigforsørgelse. Den ærede Rigsdagsmand har fremført een Tanke, som jeg endnu maa dvæle ved, nemlig, at der burde være en Grændse for Expropriationen; det er en vigtig, en høist gennemgribende Tanke, som jeg ogsaa skal tage under omhyggelig Overveelse.

Og hermed maa jeg da slutte, og formoder, at jeg ikke ved denne Behandling oftere tager Ordet i denne Sag. Jeg maa bede de Herrer, der enten ere imod Expropriation